

De Probatis|| Sanctorvm|| Historiis

Partim|| Ex Tomis Aloysii Lipoma-||ni, Doctissimi Episcopi, Partim Etiam||
Ex Egregiis Manuscriptis Codicibvs, Qvarvm permultæ antehàc nunquàm
in lucem prodière

Complectens Sanctos Mensivm || Martii Et Aprilis

Surius, Laurentius

Coloniae Agrippinae, 1576-

VD16 S 10259

De SS. martyribus, Maximo, Dada, & Quintiliano.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77384](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77384)

MARTYRIVM SANCTORVM MAXIMI, DADAE ET QVINTILIANI, EX SIMEONE METAPHRASTE:

qui quidem in annotandis hac in historia Imperatoribus & Consulibus, incertum est, quem authorem sequatur: nisi fortasse alicuius imperiti library vitio nomina sunt depravatè scripta.

Vo tempore imperabant Maximus & Maximianus, homines valdè impij, Consulibus Tarquinio & Gabinio, secundo eorum Imperij anno, diaboli furor aduersus Christianos homines erupit. Cùm igitur Consules ipsi orbem terrarum pro Consulatus munere curarent, illo ipso anno edictum ediderunt in hanc sententiam: Licet omnes vos nobis subiectos, deorum cultui deuotos esse sciamus, nihilominus tamen cùm huius magistratus, qui secundùm Imperatorem primum locum obtinet, curam susceperimus, omnes eos, qui nostris temporibus regiones istas incolunt, rogamus, vt circa deorum cultum atque charitatem omni ratione ac studio paratos se præbeant. Si quis autem depræhensus fuerit Christi mentionem faciens, quacunque in parte fuerit, is nostram iram aduersus se concitabit. Hæc cùm populus audiisset, magno concursu properabant omnes ea facere, quæ edicto illo continebantur. Iisdem ad diem constitutam suos Magistratus salutârunt, dominis suis gratiam & felicitatem exoptantes, quippe qui deorum cultui talem curâ adhiberent. Tunc Consul Tarquinius: Quoniam, inquit, vos ita promptos inueni, faciendum iudico, vosque hortor, vt crastino die accedentes, dijs ipsis sacrificium offeratis: cùmque è longinquis regionibus conueneritis, nobiscum vnâ vos oblectetis. Postea verò in suam quisque patriam reuertetur.

Postero igitur die omnes venerunt, dijs suis sacrificia oblaturi. Quo facto, Tarquinius Consul, vt promiserat, illos dimisit. Post hæc autem homo quidam furiosus Tarquinium adiit, eiq; dixit, tres viros esse, qui hesternò die ipsius edicto parere, & dijs immolare noluerunt, quippe qui dicerent solum Deum, qui in cælis est, à se coli. Hæc cùm audisset Tarquinius, misit ministros suos, qui eos compræhenderent. Ministri autem illi cùm ad prædium venissent, quod appellatur Ozobia, illos inuenerunt Deum precantes: quos compræhensos & ferreis catenis ligatos, celeriter à satellitibus custoditos duxerunt. Illi igitur cùm vesperè ingressi fuissent ad Tarquinium, ei nunciârunt, compræhensos esse homines illos, qui Christianos se esse dicerent. Tum illis Tarquinius: Hoc, inquit, tempore tam repenti illos non accipiam, sed vestra fidei vsque ad matutinam crastini diei horam seruandos committo. Milites igitur, vt iussi fuerant, ipsos custodiârunt. At illi per totam noctem Deum precantes, dicebant: Largire nobis, Domine Iesu Christe, tuam cælestem potentiam, quæ nobis auxilium ferat, vt possimus aduersarios nostros vincere, & pro tua benignitate dignos nos facias, qui victoriæ coronam reportemus.

Cùm igitur dies illuxisset, iussit Tarquinius sanctos illos viros coram se duci. Quos cùm vidisset atque inspexisset: Istine, inquit, sunt, qui nostra iussa contempserunt, & pro suo arbitrio Dei cultum tenent? Mox autem ad illos conuersus, ait: Primum dicite vestra nomina. Cui sanctus Maximus respondit: Ego secundùm fidem nostram in Domino Iesu Christo sum Christianus vnâ cum ijs fratribus meis: vt verò homines me appellent, Maximus vocor. Huic Tarquinius Consul: Ità profectò respondisti, quasi clericus, non dijs nostris, sed alteri cuiquam inseruiens. Ille verò alius, qui te sequitur, & nobis in eadem re aduersatur, quo nomine dicitur? Tum ille: Dadas, inquit, ego vocor, qui talis & ipse sum, qualem & frater noster se esse prius dixit. Dein Tarquinius: Tertius autem ille quo nomine vocatur? Quintilianus, inquit ille, ego appellor, qui & ipse Christianus sum.

Hæc omnia Magnilianus notarius excepit, quæ, iubente Consule, recitauit. Tunc Tarquinius illis dixit: En vt in manibus nostris vita vestra nunc est. Si igitur vultis viuere, ite, & matri deorū immolate, eiusq; sacerdotes estote: illius enim sacerdos mortuus est, & ad magnum Iouem ac cælestem regem abiit, vt illi ministret. Tunc sanctus Maximus: Non te pudet, inquit, homo pessime & impudētissime, neque vereris Domini

ac Dei nomen ita nominare, vt adulterum illum Iouem, caelestem regem esse dicas? Scitote, o stolidi homines, Christum esse Regem illum caelestem, qui omnibus prouidet, & omnia in manu sua continet. Hæc dicimus, vt illud cognoscatis, quod nos perniciosam ista iussa seruare non possumus: nos enim omnibus modis caelesti Deo seruimus, quippe qui eius manu formati sumus.

Gabinus Consul, cum Dadam & Quintilianum ad se vocasset, multis inanibus verbis illos adhortabatur, si forte posset eos capere, & cum illorum pernicie ad propriam voluntatem attrahere. Tunc sancti viri Dadas & Quintilianus ei responderunt: Nos assentimur ijs, quæ à fratre nostro Maximo dicta sunt, ea que comprobamus: quoniam ipse est Catholice Ecclesie lector, & diuinam scripturam bene nouit, scit que quid nobis facere expediat. Tu verò demonum insania deceptus, ignoras quid conducibile tibi sit. Nam si velles id facere, quod tibi expediret, vnū illud caeleste lumen contemplari potuisses. Tunc Gabinus Consul vnâ cū Tarquinio dixit: En quot modis vos adhortati sumus: sed imperio nostro parere non vultis, & pergitis insanire. Vos, inquit Maximus, infani estis, qui homines recte viuentes, & soli Deo seruientes, ad demonum superstitionem attrahere vultis. Facite igitur quicquid vobis placuerit: nos enim à proposito nostro ac voluntate nullo modo abduceris. Tum Gabinus & Tarquinius Consules inter se consultabant de ijs, quæ à sanctis illis viris dicta fuerant: iusseruntque sanctos martyres in carcerem reduci: qui deinde ibant de propria salute loquentes.

Reducuntur
in carcerem

Ab angelo
corroboran-
tur.

Media verò nocte sanctus Maximus legens diuinas literas, Dadam & Quintilianum multum erudiebat. Cumque dormirent, diabolus ipsum armis præinctum & secum pugnantem in somnis viderunt. Cum verò experrecti fuissent, apparuit illis angelus, dicens: Nolite timere. Deus enim ille, cui vos ipsos tradidistis, vos sustentat, neque à vobis longè abest. Hac oratione illi viri sancti corroborati, vsque ad matutinū tempus Deum ipsum collaudabant. Consules verò tunc illos duci, & coram sibi iusserunt. Quod cum ministri fecissent, Gabinus Consul dixit: En in conspectu nostro statis: nunc igitur vos hortamur, vt euntes dijs immoletis: non enim tenues aut mediocres honores à nobis percipietis. At si nobis parere non vultis, mortem vobis ipsis adfiscetis: quoniam nostri dij hac nocte nobis dormientibus hæc dixerunt. Et nobis, inquiunt sancti martyres, Dominus Deus noster nobis dormientibus dignatus est hoc reuelare, vt pro nomine ipsius omnes cruciatus sustinere velimus. Tunc Tarquinius Gabinio dixit: Homines isti nisi tradantur supplicijs, nullo modo eis persuadere poterimus. Huic Gabinus respondit: Cum ipsi hoc velint & confirmet, eius rei culpam sibi adscribant.

Flagellis
cæduntur.

Itaque iusserunt ministris, vt eos exuerent. Quibus exutis, Gabinus ministris præcepit, vt illos illigatos nudos in terram extenderent, & flagellis verberarent. Id cum ministri audiissent, celeriter fecerunt quod iussi sunt. Tarquinius verò ministris præcepit, vt eos interrogarent, an Consulibus parere vellent, & dijs immolare: quod si facere nolissent, alia supplicia paranda esse nunciarent, ita vt acerbissimis tormentis afflicti, de vita discederent. Cum igitur sancti martyres à ministris interrogati fuissent, tanquam vno ore loquentes dixerunt: Nos à Deo ipso roborati, vestra tormenta contemnimus, neque istis iniquis iussis assentimur, vt demonibus sacrificemus. Ministri verò cum hæc ab illis audiissent, Consulibus ea retulerunt. Tarquinius autem dixit: Si nobis obtemperare isti nolunt, eos in carcerem conijcite, quoniam prandij hora nunc est. Cum verò septima hora transisset, iusserunt sanctos illos viros ante tribunal sibi. Qui cum præstò essent, Gabinus Consul, Num, inquit, Maxime, aliquid rectè deliberasti, vt dijs sacrifices? Respondit S. Maximus: Minimè nos tale consilium suscepimus. nam, sicut & antea tibi diximus, neminem alium nos adoramus, nisi Dominum nostrum Iesum Christum, cum Patre & sancto Spiritu. Tunc Gabinus iratus, sanctis martyribus dixit: Nisi rectè sapere vultis, & dijs ipsis sacrificare, vos perdam, & in loca quædam deserta mitti, & illic vestra capita statim abscindi iubebo. Hæc cum sancti martyres audiissent: Obtestamur, inquiunt, te, vt facias, quod de nobis constituisti. Tunc Consules ipsi iusserunt in propria loca eos abduci, & illic obtruncari. Itaque sancti martyres sententiam de se latam accipientes, Dei gloriam ita collaudabant: Domine Iesu Christe, qui liberasti nos ab hoc presenti & pessimo seculo, dignare nos, quæsumus, tua illa caelesti requie, vt & nos possimus incorruptum & caeleste regnum tuum possidere, qui benedictus es in secula, Amen.

Signant se
cruce, & ce-

st signa corpora signauissent, & sancto spiritu firmati essent, à carnifice securi percussii sunt,

sunt, quemadmodum à Consulibus decretum fuerat. Itaque Deo illi, cui crediderant, ^{duntaxat} sancti martyres animas suas reddiderunt. Passi sunt autem, Maximus, Dadas & Quintilianus, 28. die mensis Aprilis, imperantibus Maximo & Maximiano, Tarquinio & Gabinio Consulibus: in nobis autem regnante Domino nostro Iesu Christo, cui gloria est & imperium in secula seculorum, Amen.

DE SS. Agapio & Secundino Episcopis quare 30. Aprilis.

VITA S. HVGONIS V. ABBATIS CLVNIACENSIS, AB HVGONE, MONACHO CLVNIACENSI

eius æquali, conscripta: sed identidem nonnihil dictionem correximus.

PRAEFATIO AVTHORIS.

Patrum Cluniacensium Conuentui sancto, seruus Hugo. Charitas, quæ libera feruit, pijs me iussionibus parere compellit. Præcepto ergo, non præsumptione, suscepi de beato Hugone, licet indignus, aliquid dicere: nec eis præiudico, qui ante me de sancto eleganti scripsere calamo: sed nostris seruiio, dum quædam ab eis omiſſa colligo, profusiùs edita contraho: nè occupatos onerem, multa prætereo.

VITÆ HISTORIA.

Hugo iste, quem deditus sermo proponit, ex illustri nobilium profapia Burgundionum originem duxit. Pater eius fuit Dalmatius, princeps egregius, Samurensis dominus. Mater eius Erenburgis, genere insignis, vita laudabilis. Hic puer intemperantiam aulicorum sectari noluit, consuetudinem cum simplicitate retinuit, impudicos raptores abhorruit, pietati seruire deuotus elegit. Vnde factum est, vt inuitis parentibus ad monasterium fugeret, sanctique Odilonis Cluniacensis Abbatis magisterio se commendaret. Factus itaque monachus, ad tantum mox religionis apicem ascendit, vt quos imitari venerat, his imitandus extiterit. Pro meritis officij, nostræ narrationis compendium non sinit explicare. Tandem pius Odilo, viuens in Christo, carne solutus est, miraculis coruscus. Cui sanctus Hugo dignè succedens, sua sapè præsentia demones effugabat. Nam Stephano Papa apud Florentiam decubente, dum visitaturus accederet, eumque sanctis consolationibus & oratione releuaret, demon, qui morituro manifestus aduenerat, territus exijt: sanctoque à Papa recedente iterum redijt. Qua de causa sapius ad se patrem Papa reuocauit, sapiusque demonem reuocatus abegit: sicut ipse Pontifex præsentibus reuelauit: qui postmodum sancti se precibus cõmendans, in eius manibus spiritum reddidit, sancta confessione præmunitus.

Mirandis plùs miranda subiungo, quæ referentibus viris authenticis probata cognosco. Hæc sanè referunt Gaufridus de Monte sancti Vincentij, & Rainaldus Heduenſis, qui adhuc præſentes sunt. Dux Burgundia Robertus Haganonem Heduoꝝ episcopum nimia infestatione grauabat, varijsque prædonum incursibus passim Burgundia laborabat. Eapropter Gaufridus Lugdunenſis, Hugo Bisuntinensis, Acharus Cabilonenſis, & Drogo Masticensis, Heduum conuenerunt, magnique patrem consilij, prædictum Hugonem Cluniacensem Abbatem, venire rogauerunt. Aderat illustrium multitudo virorum, populus confluebat infinitus, pro pace supplicans indefessis clamoribus. Adueniens ipse Dux, immò tyrannus, Heduum intrauit, sed factu maligno interesse conuentui recusauit. At pater Hugo seruore charitatis permotus, tyrannum adiit, eumque vehemèter increpans, cunctis mirantibus, tanquam ouem mitissimam secum adduxit. Episcopis autem supplicantibus, vt pater Hugo pro pace componenda loqueretur, turbis vndique reticentibus, & ab eius ore pendentibus, sic ait: Qui pacè quærunt, qui Deum diligunt, nos audiant, nobiscum agant. Qui verò filius pacis non est, qui non ex Deo, sed aduersarius est, huic ex parte omnipotèris præcipio, vt à nobis exeat, & operi diuino non noceat. Vix dicta cõpleuerat, cum ecce quidam statura procerus, facie truculentus, multis eum sequentibus egressus, disparuit. Non fuit in tanta multitudine hominum, qui aliquem nõsset ex ijs, qui egrediebantur.

Mira-